

Reg. No. : .....

Name : .....

Fourth Semester M.A. Degree Examination, May 2020

For Hindi Language and Literature

**HL 244 A - SANSKRIT PAPER II : PROSE DEFINITIONS OF POETIC TYPES
IN SANSKRIT, COMPOSITION AND TRANSLATION**

(2016 Admission onwards)

Time : 3 Hours

Max. Marks : 75

Instruction: Answers may be written in Sanskrit using Devanagari script or in English or in Malayalam.

I. Answer any **six** in a sentence or two.

1. बाणभट्टस्य कथाग्रन्थः कः ?
2. “पञ्चरं पुंरोनिधाय अपससार” – का ? कस्य पुरतः ?
3. जीर्णः शाल्मलीवृक्षः कुत्र तिष्ठति ?
4. हारीतो नाम तापसकुमारः नातिदूरवर्तिनमाश्रममनयत् कम् ?
5. तारापीडस्य पुत्रः कः ?
6. आख्यायिकायाः एकमुदाहरणं लिखत।
7. ‘अहो मे शिशोरिव निरर्थकव्यारे ष्वभिनिवेशः’ कस्येक्तिरियं ? निरर्थव्यापारः कः ?
8. चण्डालकन्या शूद्रकराजं उवाच – किम् ?

(6 × 1 = 6 Marks)

P.T.O.

II. Annotate any **four** of the following.

1. सकललोकहृदयानन्दकारिणं सुतमसूत - विशदयत।
2. मम तु गत श्दानीमुपदेशकालः।
3. अतिगर्हितेनाकृत्येनापि रक्षपीयान् सुहुद्सून् मन्यन्ते साधवः।
4. क्रमेण च कृतं मे वपुषि कुसुम इव मधुकरेण नवयौवनेन पदम्।
5. आत्मकृतानां हि दोषाणां नियतमनुभवंतव्यं फलमात्मनैव।
6. अक्षमालां गृहीत्वा सलीलं कण्ठाभरणताम् अनयम्।

(4 × 3 = 12 Marks)

III. Answer any **three** in a paragraph each.

1. महाश्वेतावृत्तान्तं विशदयत।

Describe the Mahaswetha vrittanta.

2. महाश्वेतायाः पुण्डरीक दर्शनम्।

Describe the love at first sight of Mahaswetha and pundarika.

3. वैशम्पायनः

Explain Vaisampayana.

4. पुण्डरीकः

Explain Pundarika.

5. कपिञ्जलः

Explain kapinjala.

(3 × 4 = 12 Marks)

IV. 1. चन्द्रापीडस्य बालयः दिग्विजययात्रा च।

10

Digvijaya yatra of Chandrapida.

OR

2. काव्यलक्षणान् विशदयत।

Describe the kavyalakshana.

V. Write a paragraph on **any four**.

1. आख्यायिका
2. प्रहसनम्
3. कोषः
4. सङ्घातः
5. मुक्तकम्
6. कुलकम्

(4 × 2 ½ = 10 Marks)

VI. Use in sentences of your own **any five**.

- (a) (i) नूनम्
- (ii) कदाचित्
- (iii) सह
- (iv) अपि
- (v) खलु
- (vi) नमः
- (vii) यावत्-तावत्

(5 × 1 = 5 Marks)

(b) Write a short paragraph in Sanskrit.

- (i) चैत्ररथम्।

अथवा

- (ii) मनोरमा।

(5 × 1 = 5 Marks)

(c) Translate any two into main language.

(1) अस्ति विन्ध्यात्ल्यां पम्पाभिधानस्य पद्मसरसः

पश्चिमे तीरे महान् जीर्णद शाल्मलीवृक्षः । तस्य

कोटरे निवसतः पितुरहमेवैकः सुनुरभवम्।

ममैव जायमानस्य प्रससवेदनया अभिभूता जननी

मे लोकान्तरमगमत्। मत्संवर्धनपरस्तातोऽपि

कालवशात् शबरहस्तगतोऽभवत्।

(2) अद्य खलु मयाऽपि स्वप्ने दिव्याकृतिना द्विजेन

विकचं पुण्डरीकमुत्सङ्गे देव्या मनोरमाया निहितं दृष्टम्।

आवेदयन्ति हि प्रत्यासन्नमानन्दनिहितं दृष्टम्। आवेदयन्ति

हि प्रत्यासन्नमानन्दमग्रातिनि शुभानि निमित्तानि।

अवितथफलाश्च प्रायो निशावसानसमयदृष्टा भवन्ति स्वप्नाः।

(3) आत्मकृतानां हि दोषाणां नियतमनुभवितव्यं

फलमात्मनैव। अयमधुना भगवानंशुमाली

दिवसश्रियो रशनमणिरिव मध्यमलकरोति।

परिश्रान्तश्चायमिन्द्रायुधः।

(2 × 7 ½ = 15 Marks)

